

Kas ir biznesa PRASMES?

BIZNESA PRASMES

- Sava produkta pārzināšana
- Komandas veidošanas un vadīšanas prasmes
- Savas nozares un tirgus potenciāla pārzināšana
- Labas „pārdevēja” spējas
- Kontaktēšanas prasmes
- Organizatoriskās prasmes
- E-prasmes
- **Personas īpašības** - *mērķtiecība, gatavība riskēt, degsme par savu ideju, radoša domāšana, entuziasms, darba spējas*
  - Uzņēmējdarbības izglītība?...

PROBLĒMAS UZSĀKT

- **SUBJEKTĪVĀS**

- Neuzņēmība, idejas trūkums, bailes riskēt, stereotipi

- **FORMĀLĀS**

- Banku politika, neatbilstoša izglītība, likumdošana

- **PRAKTISKĀS**

- Darbaspēka, telpu, biznesa partneru trūkums, valodas neprasmē

ARGUMENTI PRET

UN

ARGUMENTI PAR

Galvenie panākumu faktori tematisko ciemu kontekstā

- Skaidrs un kopīgs redzējums (ideja!)
- Spēcīga un iedvesmojoša vadība
- Saliedēta komanda, kas gatava ARĪ brīvprātīgajam darbam
- Vēlme nopelnīt un skaidrība par finansēm
- Sadarbība ar ieinteresētām personām, efektīvas attiecības
- Pārdodami produkti (blakus pakalpojumiem)
- Uzņēmējdarbības spējas, kas nodrošina ieņēmumus
- Inovācija un/vai jaunievedums

Biežāk idejas rodas šādi

- *Es protu to darīt, tādēļ atvēršu savu uzņēmumu un turpmāk pārdošu sava darba rezultātus pats / pati*
- *Zinu, kas cilvēkiem ir vajadzīgs - un vai tad es nevaru viņiem to piedāvāt?...*

KUR MEKLĒT BIZNESA IDEJAS?

- Biznesa kontakti un paziņu loks
- Biznesa žurnāli un avīzes, kas bieži raksta par veiksmēm biznesā, praktiskiem padomiem un iespējām
- Speciālās publikācijas – par nozaru attīstību un tendencēm
- Izstādes, prezentācijas

KUR MEKLĒT BIZNESA IDEJAS?

- Radio un TV
- INTERNETS
- Importa preču statistika
- Tendenču analīze
- Esošie izgudrojumi un jaunievedumi
- Citu valstu pieredze, veiksmes stāsti

KRUST-IDEJAS

PIRMS idejas REALIZĀCIJAS

1. Vai ražotā produkcija vai pakalpojums būs kādam nepieciešams?
2. Kas vēlēsies un varēs nopirkt šo produktu vai pakalpojumu?
3. Ar ko mans piedāvātais produkts vai pakalpojums būs labāks par citu piedāvāto?
4. Kur pārdot savu produktu (pakalpojumu)?
5. Kā informēt nākamos klientus par pakalpojumu (pircējus par produktu)?

KĀPĒC VAR NEVEIKTIES?

- Vāja ideja (pietrūkst inovatīvā aspekta)
- Nepietiekoši augsta kvalitāte
- Nepietiekoši spēcīga vadība
- Komandas locekļu pievilšana
- Muļķīgas organizatoriskas kļūdas
- Nelabvēlīgi ekonomiskie apstākļi
- Nepiemērota vieta
- Nepietiekama tirgus izpēte

KĀPĒC VAR NEVEIKTIES?

- Pārmērīga noslēpumainība
- Neatbilstoša plānošana
- Trūkst starta kapitāla
- Nepietiekoši apgrozāmie līdzekļi
- Pasivitāte, nepietiekams atbalsts
- Neticība, ka izdosies
- Nepietiekoši izstrādāts risku novēršanas plāns
u.c.

Sociālie mēdiji

facebook

twitter

You Tube

flickr

digg

Technorati

vimeo

LinkedIn

del.icio.us

myspace.com

Vai es tos lietoju? Vai man tos vajag?...

Saimnieciskā darbība

- **Saimnieciskā darbība** ir jebkura sistemātiska, patstāvīga darbība par atlīdzību
- **Uzņēmējdarbība** ir saimnieciska darbība – ražošana vai pakalpojumu sniegšana, ko veic uzņēmējs ar noteiktu mērķi (parasti peļņas gūšanu)
- **Komercdarbība** ir atklāta saimnieciskā darbība, kuru savā vārdā peļņas gūšanas nolūkā veic komersants.

Komercdarbība ir viens no uzņēmējdarbības veidiem.

SAIMNIECISKĀ DARBĪBA

**Saimnieciskā
darbība**

**Juridiskās
personas**
(uzņēmumi,
Z/S, Zv/S, IU,
Koop.S)

**Fiziskās
personas**
(SDV)

**Komersanti un
komercsabiedrības**
(IK, SIA, mazkap. SIA,
A/S, PS,KS)

UZŅĒMĒJDARBĪBA

KOMERCDARBĪBA

KOMERCĀRBĪBAS FORMA

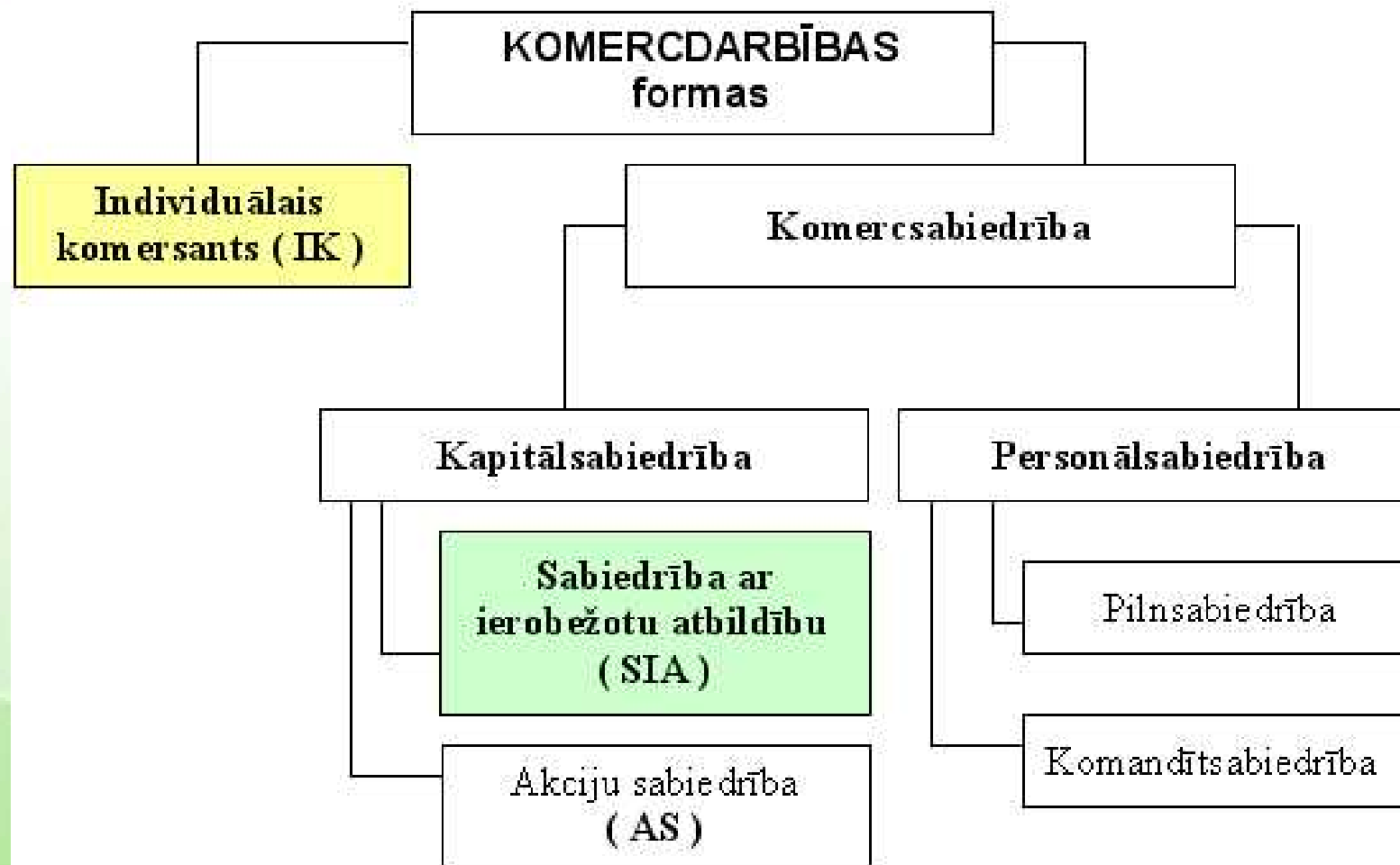
- valstī atļauto ekonomiskās **spēles noteikumu** atlase, likumos aprakstītu **tiesību, pilnvaru un atbildības** pieļāvums, kuru robežās uzņēmums drīkst izvērst un attīstīt savu darbību

KOMERCĀRBĪBAS FORMA NOSAKA

- **Īpašnieka atbildību:**
  - *Pilna mantiskā atbildība*
  - *Ierobežota mantiskā atbildība*
- **Peļņas sadales kārtību**
- **Pilnvaru sadali**
- **Kontroles formu**
- **Ieguldījuma veidus pamatkapitālā**
- **Kapitāla piesaistīšanas veidus u.c.**

KOMERCĀRBĪBAS TIESISKĀS FORMAS

MVU definējums

Mikro uzņēmums

max nodarbināto skaits – 9

gada apgrozījums un/vai gada bilances vērtība nepārsniedz

2 miljonus eiro

Mazais uzņēmums

max nodarbināto skaits – 49

gada apgrozījums un/vai gada bilances vērtība nepārsniedz

10 miljonus eiro

Vidējais uzņēmums

max nodarbināto skaits – 249

gada apgrozījums nepārsniedz 50 miljonus eiro un/vai gada bilances vērtība nepārsniedz

43 miljonus eiro

Mikrouzņēmuma NODOKĻA MAKSĀTĀJI

- **Mikrouzņēmums nav atsevišķa komersanta forma, tas ir nodokļu maksātājs, kas maksā īpašu nodokli.**
- Kas var būt mikrouzņēmumu nodokļa maksātājs?
  - 1) individuālais komersants
  - 2) individuālais uzņēmums
  - 3) zemnieka vai zvejnieka saimniecība
  - 4) fiziskā persona, kas reģistrēta Valsts ieņēmumu dienestā kā saimnieciskās darbības veicējs
  - 5) SIA
  - 6) SIA, kuras pamatkapitāls mazāks par Ls 2000 (mazkapitāla sabiedrība)

PAŠNODARBINĀTA PERSONA

- **Pašnodarbināta persona** ir fiziska persona, kura ir reģistrēta VID kā saimnieciskās darbības veicēja (SDV)
- Kā reģistrēt?

<http://www.vid.gov.lv>

[Sākuļlpa](#) / [Nodokli](#) / [Nodokļu maksātāji](#) /
[Reģistrācija](#) / [Fiziskās personas](#) /
[Pašnodarbināto personu reģistrācija](#)

INDIVIDUĀLAIS KOMERSANTS

- **Individuālais komersants (IK)** ir fiziska persona, kura **ierakstīta komercreģistrā** (LR Uzņēmumu reģistrā - UR) kā saimnieciskās darbības veicēja, un, ja tā saņem sistemātiskus ienākumus kā IK, tā maksā nodokļus tāpat kā pašnodarbināta persona

Kā reģistrēt? - <http://www.ur.gov.lv/registri.html>

SIA

- **Sabiedrība ar ierobežotu atbildību (SIA)** ir vispopulārākā no uzņēmējdarbības formām, kuru reģistrē LR UR Komercreģistrā
- SIA ir kapitālsabiedrība, kuras dibināšanai ir noteikts minimālais pamatkapitāla apmērs
- SIA dibinātāju atbildība ir ierobežota, t.i., īpašnieki par saistībām pret kreditoriem atbild tikai SIA ieguldīto līdzekļu apmērā

AKCIJU SABIEDRĪBA

- **Akciju sabiedrība (A/S)** ir sabiedrība, kuras daļas (akcijas) var būt publiskās apgrozības objekts, t.i. uzņēmuma akcijas var laist apgrozībā un pirkt/pārdot fondu biržās
- A/S var dibināt viens vai vairāki dalībnieki – fiziskas vai juridiskas personas
- A/S dibināšanas pamatkapitāls nevar būt mazāks par 25 000 latu, tomēr atsevišķu darbības veidu A/S ir noteikts cits pamatkapitāla apmērs

Pilnsabiedrība un Komandītsabiedrība

- **Pilnsabiedrība (PS)** ir divu vai vairāku personu (biedru) apvienība, kuras mērķis ir komercdarbības veikšana, izmantojot kopīgu firmu uz sabiedrības līguma pamata. Biedriem ir neierobežota atbildība pret pilnsabiedrības kreditoriem
- **Komandītsabiedrība (KS)** ir divu vai vairāku personu (biedru) apvienība, kuras mērķis ir komercdarbības veikšana, izmantojot kopīgu firmu uz sabiedrības līguma pamata. Vismaz vienam no biedriem (komandītam) ir ierobežota atbildība pret kreditoriem - viņa ieguldījuma apmērā, bet pārējo sabiedrības biedru (komplementāru) atbildība nav ierobežota. Šī arī ir galvenā atšķirība no pilnsabiedrības

Z/S UN Zv/S

- **Z/S** ir uzņēmums, kas ražo lauksaimniecības produkciju – augu un dzīvnieku izcelsmes, izmantojot speciāli šim mērķim galveno ražošanas līdzekli – zemi. Izmantojamā zemes kopplatība var būt:
  - dibinātāja īpašums
  - vai pašvaldības piešķirta
- **ZvS** ir uzņēmums, kas veic saimniecisko darbību, izmantojot šim nolūkam iedalītos zivju resursu limitus (kvotas) vai arī apsaimnieko zemi. Zivju kvotas nosaka attiecīgā reģiona pašvaldība

Individuālais (ĢIMENES) UZŅĒMUMS

- **Individuālais uzņēmums (IU)** ir uzņēmējdarbības forma, kura paredzēta vienas fiziskas personas vai ģimenes īpašuma saimnieciskās darbības organizēšanai. Dibinot ģimenes uzņēmumu, ir jānosaka, kurš no ģimenes būs īpašnieku pārstāvis.

KOOPERATĪVA SABIEDRĪBA

- **Kooperatīva sabiedrība** ir brīvprātīga personu apvienība, kurā brīvprātīgi var iestāties un izstāties jebkura fiziska vai juridiska persona un kuras mērķis ir sniegt pakalpojumus tās biedru saimnieciskās darbības efektivitātes paaugstināšanai, saskaņā ar sabiedrības izveidotajiem statūtiem.
  - Kooperatīvās sabiedrības darbības izmaksas finansē paši biedri, veidojot uzkrājumus un sedzot zaudējumus, kā arī peļņas gadījumā lemj par tās sadali.

SALĪDZINĀJUMAM

	Pašnodarbinātā persona	IK	SIA	Mazkapitāla SIA	A/S	PS	KS	Z/S un ZvS	IU	Kooperatīvā sabiedrība
Reģistrācija	Reģistrēts VID kā nodokļu maksātājs	Ieraksts LR Komercreģistrācijā	Ieraksts LR Komercreģistrācijā	Ieraksts LR Komercreģistrācijā	Ieraksts LR Komercreģistrācijā	Ieraksts LR Komercreģistrācijā	Ieraksts LR Komercreģistrācijā	Ieraksts LR uzņēmumu reģistrācijā	Ieraksts LR uzņēmumu reģistrācijā	Ieraksts LR uzņēmumu reģistrācijā
Juridiska persona ³⁹	Nē	Nē	Jā	Jā	Jā	Jā	Jā	Jā	Jā	Jā
Pamātkapitāls, Ls	Netiek prasīts	Netiek prasīts	2000	1-2000	25000*	Nav noteikts	Nav noteikts	Nav noteikts	Nav noteikts	Atbilstoši kooperatīvas mērķiem saistībā ar likumu
Dalībnieču/īpašnieku skaits	Viena fiziska persona	Viena fiziska persona	> 1 fiziska vai juridiska persona	> 1 fiziska vai juridiska persona	> 3 fiziskas vai juridiskas personas	> 2 fiziskas vai juridiskas personas	> 2 fiziskas vai juridiskas personas	> 1 fiziskas personas	> 1 fiziskas personas	> 5 fiziskas un juridiskas personas ⁴⁰
Atbildība	Neierobežota	Neierobežota	Ierobežota	Ierobežota	Ierobežota	Neierobežota	Komanditām ierobežota, pārējiem neierobežota	Neierobežota	Neierobežota	Neierobežota
Lēmumu pieņemšana	Pieņem fiziska persona viena pati	Pieņem īpašnieks viens pats	Pieņem dalībnieku sapulce un valde	Pieņem dalībnieku sapulce un valde	Pieņem akcionāru sapulce, padome un valde	Nepieciešama visu biedru piekrišana	Nepieciešama visu biedru (izņemot komanditru) piekrišana	Pieņem dalībnieku sapulce	Pieņem dalībnieku sapulce vai īpašnieks viens pats	Iespēja pieņemt lēmumu ir katram biedram
Peļņas vai zaudējumu sadale	Visa peļņa fiziskajai personai (pēc nodokļu nomaksas)	Visa peļņa īpašniekam (pēc nodokļu nomaksas)	Par sadali lemj dalībnieku sapulce. Izmaksa dividendes, daļu ieskaitot obligātajās rezervēs	Par sadali lemj dalībnieku sapulce. Izmaksa dividendes, daļu ieskaitot obligātajās rezervēs	Par sadali lemj akcionāru sapulce. Izmaksa dividendes atbilstoši akciju kategorijām, daļu ieskaitot obligātajās rezervēs (pēc nodokļu nomaksas)	Proporcionāli sabiedrības ieguldītajam kapitāla daļam (pēc nodokļu nomaksas)	Proporcionāli sabiedrības ieguldītajam kapitāla daļam (pēc nodokļu nomaksas)	Par sadali lemj dalībnieku sapulce.	Par sadali lemj dalībnieku sapulce.	Saskaņā ar statūtiem, izmaksā dividendes, daļu ieskaitot obligātajās rezervēs

Individuālais komersants (IK)

- **Individuālais komersants** ir fiziska persona, kura kā komersants ir ierakstīta Komercreģistrā
- Tiesību subjekts, kas izveidots **vienas fiziskas personas īpašuma organizēšanai**, lai veiktu komercdarbību ar mērķi gūt peļņu
- Individuālajam komersantam ir pilna atbildība, tas ir par savām saistībām viņš atbild ar visu savu mantu, tajā skaitā ar savu personisko īpašumu

PRIEKŠROCĪBAS / TRŪKUMI

Vienkārša dibināšana un vienkārša reģistrācija	Liels risks, jo ir pilna materiālā atbildība
Nav noteikts minimālais pamatkapitāls	Grūti nodalīt personisko naudu no uzņēmuma naudas
Vienkāršota grāmatvedības uzskaitē un pārskats	Ierobežotas paplašināšanās iespējas
Spēcīga motivācija, jo uzņēmums pieder vienam cilvēkam	Ierobežoti finansu resursi, jo parasti šo uzņēmumu ienākumi ir nelieli
Īpašnieks vienpersoniski pieņem lēmumus	Ierobežots uzņēmēja cilvēcisko iespēju potenciāls
Darbības konfidencialitāte	Problemātiska aizvietojamība
Salīdzinoši viegla uzņēmuma pārdošanas procedūra	Vāja konkurētspēja

REĢISTRĒTS KOMERSANTS KOMERCREĢISTRĀ

- ir jāmaksā valsts nodeva par reģistrāciju un par publikāciju *Latvijas Vēstnesī*
- nepieciešamas nosaukums (Firma)
- līgumus slēdz firmas vārdā kā juridiska persona
- reģistrācija Komercreģistrā piešķir zināmu statusu arī partneru acīs, jo par komersantu ir publiski pieejama informācija
- ir iespējams saņemt kredītu pret komerckřīlu

IK REĢISTRĀCIJAI UR jāIESNIEDZ

1. **Pieteikums** – 2. veidlapa
  2. **Valsts nodevas samaksas kvīts** par individuālā komersanta ierakstīšanu komercreģistrā – 20 LVL
  3. **Kvīts** par komercreģistra ieraksta publikācijas apmaksu oficiālajā laikrakstā *Latvijas Vēstnesis* – 16 LVL
- **Dokumentu izskatīšanas termiņš:** 1 – 3 darba dienas

IK NOSAUKUMA VEIDOŠANAS PRASĪBAS

- jāietver norāde **individuālais komersants** vai saīsinājums (IK)
- lietojami vienīgi latviešu vai latīņu alfabēta burti
- nedrīkst ietvert **maldinošas ziņas** par komerctiesiskajā apgrozībā svarīgiem apstākļiem, it īpaši par komersanta vai komercdarbības veidu vai arī par komercdarbības apjomu

IK NOSAUKUMA VEIDOŠANAS PRASĪBAS

- skaidri un nepārprotami **jāatšķiras** no citām komercreģistrā jau ierakstītām vai ierakstīšanai pieteiktām firmām
- **nedrīkst sakrist** ar uzņēmumu reģistrā reģistrēta uzņēmuma (uzņēmējsabiedrības) firmu
- nedrīkst būt **pretrunā ar labiem tikumiem**

IK NOSAUKUMA VEIDOŠANAS PRASĪBAS

- Ja ir ietverts **administratīvās teritorijas** vai apdzīvotās vietas nosaukums, firma **nedrīkst sakrist** ar attiecīgās administratīvās teritorijas vai vietas nosaukumu, izņemot viensētas nosaukumus
- **nedrīkst** ietvert valsts vai pašvaldību institūciju (iestāžu) nosaukumus, kā arī vārdu valsts vai *pašvaldība*
- var ietvert individuālā komersanta **vārdu** vai **uzvārdu**

SABIEDRĪBA AR IEROBEŽOTU ATBILDĪBU

- slēgta tipa sabiedrība, kuras kapitāla daļas nav publiskās apgrozības objekts
- tai ir juridiskas personas statuss
- tās pamatkapitālu veido dalībnieku ieguldītais īpašums – **daļas**
  - **Pamatkapitāls** ir visu dibinātāju ieguldīto līdzekļu summa, kas parāda dibinātāju līdzdalības proporcijas un kalpo par pamatu dividenžu saņemšanai.
  - **Daļa** ir dalībnieku ieguldītā kapitāla vienība, kuras nominālvērtību dalībnieki nosaka statūtos un izsaka veselos latos. Visām daļām ir vienāda nominālvērtība.

Ko var darīt ar DAĻU?

- Saņemt dividendes
- Katra daļa dod vienas balss tiesības sabiedrības kopsapulcē
- Daļu var iekļāt saskaņā ar komercķīlas noteikumiem
- Daļas var pāriet mantojumā
- Daļas var pāriet sabiedrības īpašumā, ja dalībnieks rakstveidā atsakās no savas daļas, ja dalībnieku izslēdz no sabiedrības, ja dalībnieks ir juridiska persona, kuras darbība ir izbeigusies.

SIA pārvaldes institūcijas ir **dalībnieku sapulce** un **valde**, kā arī **padome** (ja tāda ir izveidota).

PRIEKŠROCĪBAS / TRŪKUMI

Priekšrocības	Trūkumi
Dalībnieki neriskē ar savu personisko mantu, jo ir ierobežota atbildība	Sarežģītāka dibināšana un reģistrācija salīdzinot ar individuālo komersantu (IK)
Apvienojoties ir vieglāk uzsākt biznesu, savākt nepieciešamo kapitālu	Sarežģītāka grāmatvedības kārtošana un uzskaitē
Dalībnieks var piedalīties tikai ar savu kapitālu - nav obligāti jāpiedalās sabiedrības darbības organizēšanā	Ir nepieciešams minimālais sākuma kapitāls
	Ja ir vairāki īpašnieki, viņu rīcības brīvība ir ierobežota

SIA REĢISTRĀCIJAI UR jāiesniedz

1. **Pieteikums** – 4. veidlapa
2. **Lēmums / līgums** par dibināšanu
3. **Statūti** (2 eksemplāros)
4. **Bankas izziņa** par pamatkapitāla apmaksu
5. **Kvīts** par valsts nodevas apmaksu – 100 LVL/15 LVL
6. **Kvīts** par publikāciju Latvijas Vēstnesī – 19 LVL/10 LVL

www.ur.gov.lv – UR reģistri - Komercreģistrs

Papildus REĢISTRĀCIJAS

- Pārtikas un veterinārais dienests (PVD)
<http://www.pvd.gov.lv/>
- Lauku atbalsta dienests (LAD)
<http://www.lad.gov.lv/lv/>
- Valsts ieņēmumu dienests (VID)
<http://www.vid.gov.lv/>
- LR Patentu valde
<http://www.lrpv.gov.lv>
- U.c.

PVN nodokļa maksātāju reģistrācija

- **LR «Pievienotās vērtības nodokļa likuma» 59.pants:**
- **lekšzemes nodokļa maksātāja tiesības neregistrēties Valsts ieņēmumu dienesta pievienotās vērtības nodokļa maksātāju reģistrā**
- **(1) lekšzemes nodokļa maksātājs ir tiesīgs neregistrēties Valsts ieņēmumu dienesta pievienotās vērtības nodokļa maksātāju reģistrā, ja tā veikto ar nodokli apliekamo preču piegāžu un sniegto pakalpojumu kopējā vērtība iepriekšējo 12 mēnešu laikā nav pārsniegusi 35000 latu**

BEZ TAM:

- **Biedrība** ir brīvprātīga personu apvienība, kas dibināta, lai sasniegtu noteiktus mērķus, kam nav peļņas gūšanas rakstura
- Par biedrības dibinātājiem var būt fiziskās un juridiskās personas, kā arī tiesībspējīgas personālsabiedrības
- Dibinātāju skaits nedrīkst būt mazāks par diviem.
- Biedrība ir juridiska persona. Tā iegūst juridiskās personas statusu ar brīdi, kad tā ierakstīta Biedrību un nodibinājumu reģistrā

<http://www.ur.gov.lv/biedribas.html>

PRAKTISKIE SOĻI UZŅĒMUMA ĪBĪNĀŠANAI

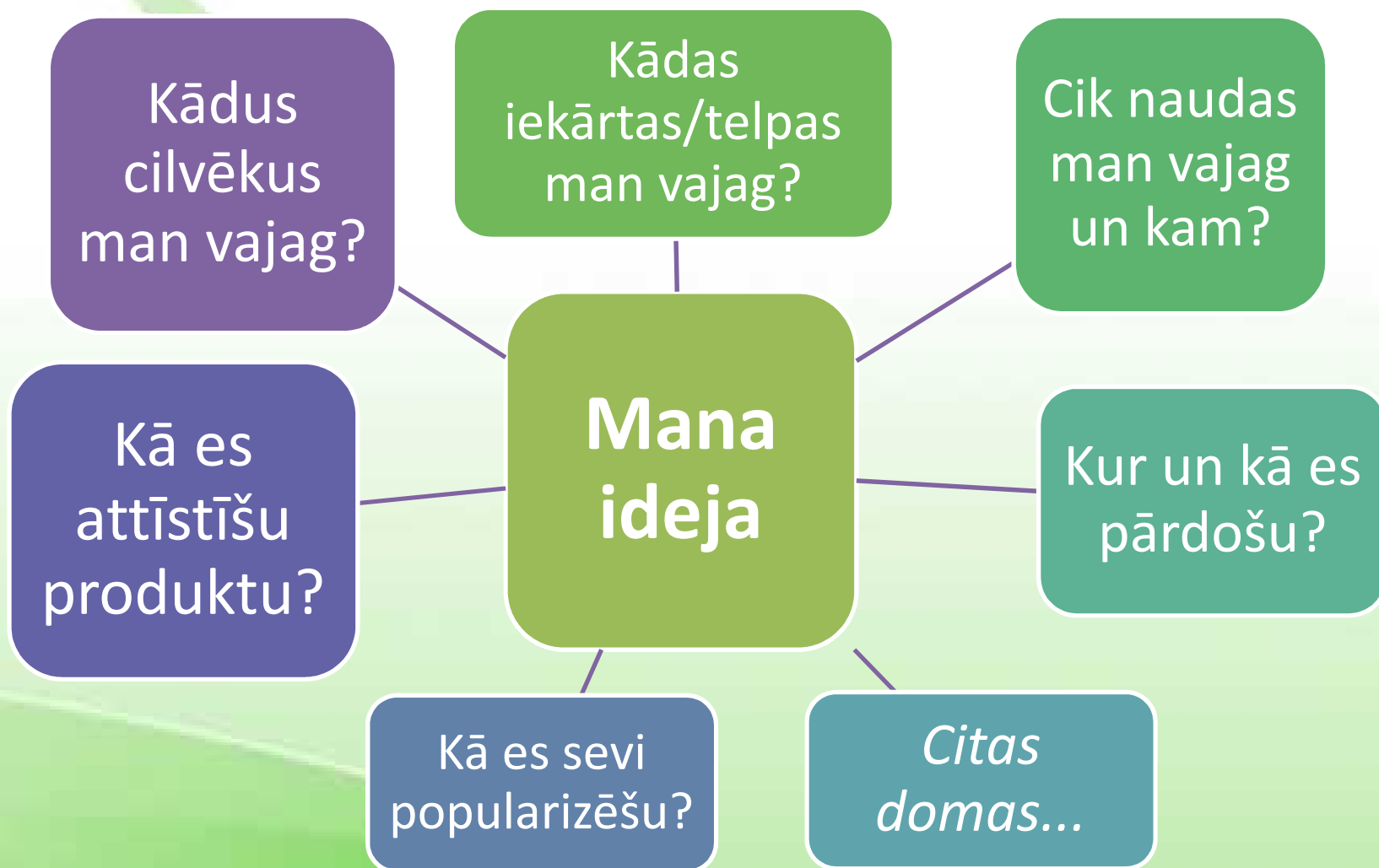
1. Noformulē ideju
2. Atrodi klientus
3. Sastādi plānu
4. Izveido produktu vai pakalpojumu
5. Izmēģini savu produktu vai pakalpojumu
6. Reģistrējies VID vai LR UR

VISS sākas ar IDEJU un ENTUZIASMU!

**Vai Tu VĒLIES uzsākt savu
biznesu?**

BIZNESA UZSĀKŠANAS „DOMU KARTE”

Piemērs "Domu kartei"

